

BIJLAGE VLAGGENSYSTEEM MINDERJARIGEN

PESTEN

Situatie	Een student kruipt tijdens de improvisatieles graag in de rol van iemand die zich agressief opstelt. Hij scheldt tijdens het spel medestudenten uit en maakt seksistische en racistische opmerkingen. De medestudenten geven aan dat ze zich geïntimideerd en onveilig voelen bij hem. Hij verweert zich door te stellen dat hij maar een rol speelt.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de student die de keuze maakt.
Toestemming		Hij moet geen toestemming vragen aan anderen om te improviseren. Andere studenten doen dat ook niet. De andere studenten geven wel geen toestemming om uitgescholden te worden of agressief behandeld te worden. Hij overvalt hen ook met zijn spel.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		De studenten zijn vermoedelijk gelijkwaardig.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Zit hier mogelijk iets grensoverschrijdends in? Zegt of doet hij dingen die niet in de situatie passen? In hoeverre speelt hij hier wat hij werkelijk denkt? Beseft hij dat hij de anderen een ongemakkelijk gevoel bezorgt? Als hij weet dat de anderen dit niet appreciëren is zijn functioneringsniveau niet helemaal oké.
Context		Improviseren hoort thuis in de les.
Impact		De medestudenten voelen zich niet goed. Zijn imago kan onder druk komen hierdoor.
Reactie	Reactie naar de studenten die zich geïntimideerd voelen: Hij speelt die rol enkel maar het is niet fijn dat jullie hierdoor niet op je gemak zijn. Wat kan hij doen om jullie gerust te stellen? Welke afspraken moeten we maken? Reactie naar de student die aan het improviseren is: Het is oké dat je een andere stijl hanteert dan de groep maar je moet beseffen wat de impact hiervan is op je medestudenten. Hoe kan je hen op hun gemak stellen? Welke afspraken zijn nodig?	
Gespreksonderwerpen	• Omgaan met andere speelstijlen • Professionele houding	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 1: PESTEN

Situatie	Telkens als er een typetje gezocht wordt voor 'het kneusje' of 'de loser', wordt automatisch dezelfde persoon aangekeken. De persoon in kwestie vindt dit na een tijdje niet meer fijn en zegt dit aan de groep. De volgende keer dat ze iemand zoeken, kiest een andere student opzettelijk opnieuw deze persoon eruit. De persoon weigert maar de groep lacht en zegt "daar ben je toch goed in".	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de student die intimiderend overkomt.
Toestemming		De student die aangeduid wordt krijgt de kans niet om toe te stemmen en heeft eerder al aangegeven dit niet te willen
Vrijwilligheid		De groep zet de student ook onder druk om dit typetje te spelen.
Gelijkwaardigheid		Er staat een groep tegenover een enkeling.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Het is duidelijk dat de persoon die aangeduid wordt dat niet wil. Telkens opnieuw die persoon kiezen wijst niet op een goed functioneringsniveau.
Context		In geen enkele context is dit oké.
Impact		De aangeduide persoon voelt zich niet comfortabel. De persoon die hem/haar/hun aanduidt kan ook negatieve gevolgen hebben (opmerking van de lesgever, verlies van imago).
Reactie	Reactie naar de student: Het is oké dat jij je grenzen aangeeft. Je moet je niet onder druk voelen/laten zetten door de groep. Het is niet oké dat de groep jouw grenzen niet respecteert. Reactie naar de anderen: Het kan zijn dat deze student goed is in dat soort rollen maar hij heeft al aangegeven dit niet meer te willen doen. Het is niet oké om hem onder druk te zetten.	
Gespreksonderwerpen	• Variatie in rollen krijgen • Rekening houden met wensen en voorkeuren van anderen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 1: PESTEN

Situatie	Twee vrienden noemen elkaar consequent “divakoning” en “emodrama”, maar lachen er samen mee en wisselen de rollen even vlot af.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de vrienden.
Toestemming		Ze geven elkaar toestemming om elkaar zo te noemen.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er is geen ongelijkwaardige relatie tussen de vrienden.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Jongeren gaan op deze manier met elkaar om. Uit de rest van hun gedrag (lachen en afwisselen) blijkt dat ze dit niet negatief bedoelen
Context		Dit past binnen de context.
Impact		Er zijn geen negatieve gevolgen aan dit gedrag voor de betrokken partijen.
Reactie	Er is geen reactie nodig. Als je wil reageren, geef dan een positieve en bevestigende reactie. “Leuk om te zien dat jullie op een speelse manier met elkaar omgaan en dat het voor jullie allebei oké is.”	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 1: PESTEN

Situatie	Een speler zegt: "Zullen we alleen met de 'goeie acteurs' eten?" en sluit één persoon stelselmatig uit. Als die er iets van zegt, wordt het afgedaan als "grapje".	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de speler.
Toestemming		De uitgesloten persoon geeft geen toestemming om uit de groep gesloten te worden.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er is een groep tegenover een enkeling.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Iemand bewust uitsluiten is niet oké, dat is geen grapje, dat is pesten.
Context		In geen enkele context is dit gedrag oké.
Impact		Voor de speler die uitgesloten wordt geeft dit negatieve gevolgen. De groep kan imagoschade oplopen.
Reactie	Naar de uitgesloten speler: Het is oké dat mensen hun vrienden kiezen en niet met iedereen op dezelfde manier omgaan. Maar het is niet oké dat ze jou telkens weer uitsluiten. We nemen dit ernstig en we kijken samen hoe we ervoor kunnen zorgen dat jij je hier veilig en gerespecteerd voelt. Naar de groep: Het is oké dat jullie voorkeuren hebben en niet met iedereen bevriend zijn. Maar het is niet oké dat jullie deze speler stelselmatig uitsluiten en geen kansen geven. Dit gedrag kan kwetsend zijn en valt onder pestgedrag. Dat heeft impact op de sfeer in de groep en op het welzijn van de persoon die wordt uitgesloten. We verwachten dat jullie hier verantwoordelijkheid voor nemen. Hoe kunnen jullie ervoor zorgen dat iedereen zich welkom en gerespecteerd voelt?	
Gespreksonderwerpen	• Omgaan met vrienden en omgaan met mensen die je minder liggen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 1: PESTEN

Situatie	Een speler gaat naar de wc's en vindt daar zijn/haar/hun kleren in het toilet. Dit is al de derde keer dat medespelers haar kleren besmeuren. Vervolgens sluiten ze haar op in het toilet zodat ze niet kan meespelen. Ze weet niet meer wat ze moet doen.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de medespelers.
Toestemming		De groep handelt zonder haar toestemming, ze wordt geconfronteerd met dit gedrag voor ze iets kan doen (wordt overvallen).
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er staat een groep tegenover een individu dus niet gelijkwaardig.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De groep berokkent haar opzettelijk schade en dat is niet oké.
Context		In geen enkele context is dit gedrag oké.
Impact		Dit heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer en imagoschade en mogelijk sancties voor de groep.
Reactie	Naar het slachtoffer: Het is niet oké dat ze dit met jouw spullen doen en jou zo behandelen. Wat hier gebeurd is, is volledig onaanvaardbaar. Dit is geen plagen of een grap, dit is ernstig pestgedrag en het mag nooit gebeuren. De initiatiefnemers zullen hier consequenties van dragen. Wat heb jij nodig om verder te kunnen met deze groep (herstel)? Naar de groep: Het is niet oké om een medespeler zo te behandelen. Hier zullen consequenties komen. Er moeten duidelijke afspraken komen over hoe jullie binnen deze groep met elkaar omgaan. Daarnaast zal er moeten worden ingezet op herstel, zowel naar het slachtoffer toe als naar de groepsdynamiek. We verwachten dat jullie daaraan meewerken.	
Gespreksonderwerpen	• Wanneer gaat gedrag over de grens?	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 1: PESTEN

Situatie	Een danser verstopt express de schoenen van een ander voor diens dansscène en lacht: “Oei, ben je weer te laat?”, de andere danser komt zo te laat op de scène.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de danser die de schoenen verstopt.
Toestemming		De danser handelt zonder toestemming van de andere danser
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Ze zijn in principe gelijkwaardig.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Het is niet oké om op deze manier een mededanser in moeilijkheden te brengen.
Context		In geen enkele context is dit gedrag oké.
Impact		Dit heeft negatieve gevolgen voor de danser zonder schoenen, hij komt te laat en krijgt mogelijk een sanctie. Ook voor de andere danser kan dit sancties meebrengen en imagooverlies geven.
Reactie	Naar de danser zonder schoenen: het is niet oké dat ze jouw schoenen verstopten en zo jou in moeilijkheden brengen. Het gedrag van de andere danser heeft jou onterecht in moeilijkheden gebracht. We zullen er op toezien dat dit niet meer gebeurt. Wat heb je nodig om weer verder te kunnen (herstel)? Naar de andere danser: Je mag grapjes maken maar dit is niet oké. Op deze manier breng je je collega in problemen. Dit gedrag heeft een negatieve impact op je collega, op de voorstelling en op het vertrouwen binnen de groep. We gaan afspraken maken en er op toezien dat dit niet meer gebeurt. Je zal ook moeten inzetten op herstel.	
Gespreksonderwerpen	• Herstelgericht handelen en onderlinge afspraken • Veiligheid en respect binnen een team	

AGRESSIE

Situatie	Een van de spelertjes is regelmatig afwezig. Voor de zoveelste keer verwittigt de ouder het gezelschap dat het kind niet aanwezig zal zijn. De regisseur wordt boos en zegt dat het kind niet meer mag meedoen.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de regisseur.
Toestemming		Het kind krijgt geen kans om toe te stemmen, de beslissing wordt genomen door de regisseur.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		De regisseur heeft gezag over het kind.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Het is geen goede reactie van de volwassene.
Context		In geen enkele context oké.
Impact		Dit heeft negatieve gevolgen voor het kind in kwestie en de regisseur komt hier niet uit als evenwichtig.
Reactie	Naar het kind: Het is niet oké dat je zomaar wordt uitgesloten zonder dat er eerst met jou en je ouder is gesproken over wat er aan de hand is. We gaan met jou en je ouder bekijken wat er precies speelt en wat jij nodig hebt om wel te kunnen deelnemen. Naar de regisseur: Het is oké dat je het vervelend vindt dat dit kind steeds afzegt. Maar het is niet oké dat je dit kind op basis daarvan uitsluit. Je weet niet wat er aan de basis ligt van de afwezigheid. We gaan samen heldere afspraken opstellen zodat de verwachtingen voor iedereen duidelijk zijn en het kind niet onterecht benadeeld wordt.	
Gespreksonderwerpen	• Belang van regelmatige aanwezigheid	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 2: AGRESSIE

Situatie	Twee jongeren spelen een scène waarin ze elkaar verbaal aanvallen. Na de scène checken ze bij elkaar in: “Was dat oké voor jou?”.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de jongeren.
Toestemming		Ze geven elkaar toestemming om elkaar verbaal aan te vallen binnen de scène.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er is een gelijkwaardige relatie tussen de acteurs.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Zo'n scènes spelen hoort bij het acteursleven, maar ze beseffen ook dat dit heftig kan aanvoelen en checken bij elkaar in.
Context		Dit past binnen de context.
Impact		Er zijn geen negatieve gevolgen aan dit gedrag voor de betrokken partijen. Als een acteur hier toch een negatieve impact van ervaart, is er ruimte om dit aan te geven.
Reactie	Er is geen reactie nodig. Als je wil reageren, geef dan een positieve en bevestigende reactie. “Goed dat jullie zo professioneel omgaan met elkaar en na de scène even checken of alles oké is. Dat laat zien dat jullie respectvol samenwerken.”	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 2: AGRESSIE

Situatie	Na een meningsverschil stuurt een speler: "Als jij je rol niet afgeeft, maak ik je het leven zuur." Hij dreigt de speler en handelt erg agressief.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de speler die het bericht stuurt.
Toestemming		De ontvanger geeft geen toestemming.
Vrijwilligheid		Er wordt zware druk uitgeoefend.
Gelijkwaardigheid	?	Vermoedelijk wel oké.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Om druk uit te oefenen.
Context		In geen enkele context oké.
Impact		De ontvanger voelt zich niet comfortabel, de zender riskeert sancties en een negatief imago.
Reactie	Naar de ontvanger: Het is niet oké dat (de zender) dit doet. Hij mag jou niet onder druk zetten. We gaan hier afspraken over maken en dat opvolgen. Als jij nog zorgen hebt of extra ondersteuning hebt, mag je dat altijd aangeven. Naar de zender: Het is oké dat jij deze rol ook wil. Maar het is niet oké om je medespeler onder druk te zetten en die rol af te dwingen. We gaan hier afspraken over maken. Je zal ook moeten werken aan herstel, door verantwoordelijkheid te nemen en opnieuw vertrouwen op te bouwen.	
Gespreksonderwerpen	• Rolverdeling en de gevoelens die dat kan meebrengen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 2: AGRESSIE

Situatie	Een groep jongeren sluit een speler fysiek op in een kleedkamer en zegt: "Je hoort er toch niet bij." Dit wordt gefilmd en gedeeld in een groep-schat. Iedereen in de toneelgroep heeft dit gezien.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de groep jongeren.
Toestemming		Het slachtoffer geeft geen toestemming.
Vrijwilligheid	?	Geen druk of dwang? Je kan het filmpje wel zien als een drukkingsmiddel.
Gelijkwaardigheid		Er staat een groep tegenover enkeling.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Het is niet oké om iemand uit te sluiten.
Context		In geen enkele context oké.
Impact		De speler voelt zich niet oké. De groep loopt risico op sancties en imagoschade.
Reactie	Naar het slachtoffer: Het is niet oké dat ze dit doen. We gaan hier afspraken over maken en die opvolgen. Er zullen maatregelen genomen worden. Wat heb jij nodig om in deze groep verder te kunnen meedraaien (herstel)? We luisteren en nemen dat mee in het herstelproces. Naar de groep: Het is oké dat je niet met iedereen even goed overweg kan. Maar het is niet oké om iemand uit te sluiten en te kleineren. We gaan afspraken maken en die opvolgen. Jullie kunnen een maatregel verwachten. Jullie zullen verantwoordelijkheid moeten nemen voor de schade die is aangericht. Het zal ook nodig zijn om aan herstel te werken.	
Gespreksonderwerpen	• Pestgedrag	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3:

Situatie	Voor het organiseren van evenementen werkt een organisatie telkens met jobstudenten. Er is een jobstudent die af en toe andere studenten mee op date vraagt tijdens de drink na het evenement.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de jobstudent.
Toestemming		De jobstudent is vrij om deze vraag te stellen.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		De studenten zijn van dezelfde leeftijd.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Dit past binnen de leeftijd van de student.
Context		Het speelt zich af in de vrije tijd.
Impact		Er zijn geen schadelijke gevolgen van deze actie.
Reactie	Er is geen reactie nodig. Als je wil reageren, geef dan een positieve en bevestigende reactie. "Goed dat je initiatief toont en anderen leert kennen op een respectvolle manier. Zolang het voor iedereen prettig blijft, is dat helemaal oké."	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Voor het organiseren van evenementen werkt een organisatie telkens met jobstudenten. Er is een jobstudent die tijdens de shift telkens andere studenten op date meevraagt. De jobstudent blijft aandringen, ook al komt er een nee.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de jobstudent.
Toestemming		Niet oké. De andere jobstudenten zeggen nee.
Vrijwilligheid		De student blijft aandringen.
Gelijkwaardigheid		Ze hebben dezelfde leeftijd.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De vraag stellen is oké, de jobstudent moet (nog) de grenzen leren erkennen van een ander.
Context		Oké.
Impact		Het is niet fijn dat de vragende jobstudent blijft aandringen, dit kan onveilig voelen voor de andere jobstudenten.
Reactie	De ontvanger: Het is oké dat iemand jou iets vraagt, maar jij beslist zelf of je daarop ingaat. Je “nee” moet gerespecteerd worden, zonder verdere druk. Als dit blijft gebeuren, mag je dit melden, dat is niet overdrijven, dat is zorgen voor je eigen veiligheid. De jobstudent: Het is oké dat jij iemand leuk vindt en iemand wil mee vragen. Maar wanneer iemand “nee” zegt, moet je die weigering altijd respecteren. Blijven aandringen kan de ander onveilig doen voelen en is niet gepast op de werkvloer. We gaan hierover duidelijke afspraken maken, zodat je weet welk gedrag wel en niet oké is.	
Gespreksonderwerpen	• Flirten, toestemming en weigeren	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie		Tijdens de opname van een intieme kusscène tussen twee tieners, legt de intimiteitscoördinator vooraf uit wat er gaat gebeuren en tot wanneer de scène loopt. Er wordt gezorgd dat er weinig mensen op set zijn zodat er in alle rust kan geacteerd worden. De acteurs houden zich aan het script.
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de tieners.
Toestemming		De intimiteitscoördinator legt vooraf duidelijk mee wat de verwachtingen zijn zodat de acteurs zich kunnen voorbereiden. Dit maakt het mogelijk voor hen om geïnformeerde toestemming te geven.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Ze zijn even oud.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De tieners gedragen zich respectvol.
Context		Het is gepast om tijdens een intieme kusscène elkaar aan te raken wanneer dit zo besproken is.
Impact		Er zijn geen negatieve gevolgen aan dit gedrag voor de betrokken partijen. De tieners kunnen in samenspraak met de intimiteitscoach aangeven hoe ze zich voelen bij bepaalde handelingen.
Reactie		Er is geen reactie nodig. Als je wil reageren, geef dan een positieve en bevestigende reactie. "Heel knap hoe jullie de afspraken met de intimiteitscoördinator opvolgen en elkaar veilig laten voelen tijdens de opnames. Dat toont maturiteit en respect."

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Tijdens de opname van een intieme vrijscène tussen twee tieners, legt de intimiteitscoördinator vooraf uit wat er gaat gebeuren en tot wanneer de scène loopt. Tijdens de opname probeert één van de twee een tongzoen te geven terwijl dit niet was afgesproken.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de tiener die de zoen geeft.
Toestemming		De andere tiener wordt verrast. Krijgt geen tijd om toestemming te geven of te weigeren
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang maar er is ook geen tijd om vrijwillig te reageren.
Gelijkwaardigheid		De tieners zijn van dezelfde leeftijd.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De afspraken worden niet gerespecteerd.
Context		Dit gedrag is geen enkele context oké.
Impact		De tegenspeler kan onder de indruk zijn. De speler zelf kan hierdoor een slechte naam krijgen.
Reactie	Naar de acteur die de zoen geeft: Tijdens de opname probeerde je je tegenspeler te tongzoenen, terwijl dat niet was afgesproken. We hadden duidelijke afspraken over wat er in de scène zou gebeuren. Het is belangrijk om je daar altijd aan te houden. In een intieme scène mag niets onverwacht gebeuren. Je tegenspeler moet altijd weten wat er gaat gebeuren en daar mee akkoord zijn. Dit gedrag kan je tegenspeler overvallen of onveilig doen voelen. Daarom nemen we dit ernstig. We bespreken dit verder met de intimiteitscoördinator en de regie om te bekijken welke stappen er nodig zijn. Naar de andere acteur: Jij werd tijdens de opname onverwacht getongzoend, terwijl dat niet zo was afgesproken. Hoe heb jij dat ervaren? We nemen dit ernstig en gaan hierover in gesprek met de andere acteur en de intimiteitscoördinator. Heb je nog vragen of iets dat je graag wil dat we doen om je veilig te laten voelen op set?	
Gespreksonderwerpen	• Gedragscode • Grenzen herkennen en respecteren van anderen	

Situatie	Tijdens de doorloop van een intieme vrijscène tussen een tiener en een volwassene, legt de intimiteitscoördinator vooraf uit wat er gaat gebeuren en tot wanneer de scène loopt. Tijdens de opname probeert de volwassene acteur de ander over zijn geslachtsdeel te strelen terwijl dit niet in het script staat.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen de volwassen acteur.
Toestemming		Het is niet afgesproken. Er is geen toestemming gevraagd en er was geen tijd om te reageren.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er is een groot leeftijds- en machtsverschil.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De volwassen acteur hoort te weten dat het niet gepast is.
Context		Dit gedrag is in geen enkele context oké.
Impact		Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beide partijen.
Reactie	Naar de volwassen acteur: Tijdens de opname heb je de tiener onverwacht en zonder toestemming aangeraakt op een intieme plaats. Dat stond niet in het script en was niet afgesproken met de intimiteitscoördinator. Kan je uitleggen wat er op dat moment door je heen ging? Dit gedrag is grensoverschrijdend en onaanvaardbaar. Het is nooit oké om iemand op intieme plaatsen aan te raken zonder duidelijke toestemming, en al helemaal niet binnen een professionele context met minderjarigen. We nemen dit onmiddellijk ernstig. Je zal niet verder deelnemen aan de opnames zolang dit onderzocht wordt. Naar de tiener: Tijdens de opname heeft de volwassen tegenspeler je onverwacht aangeraakt op een manier die niet was afgesproken. Hoe heb je dat ervaren? Het is heel begrijpelijk als dat verwarrend, ongemakkelijk of beangstigend voelde. Wat er gebeurd is, is niet jouw schuld. We nemen dit zeer ernstig. We stoppen de opname en zorgen dat jij nu veilig bent. Jij bepaalt wat je nodig hebt en we zullen je hierbij ondersteunen.	
Gespreksonderwerpen	• Gedragscode • Hoe een veilige omgeving creëren op de set • Professionele grenzen en machtsverhoudingen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Een 17-jarige actrice stuurt ongevraagd een naaktfoto door naar de regisseur om zo meer kans te maken op de hoofdrol in een nieuwe musical.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen de 17-jarige actrice.
Toestemming		Ze vraagt geen toestemming voor het doorsturen van de naaktfoto.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er is een leeftijdsverschil.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Het sturen van naaktfoto's past binnen de leefwereld van de actrice.
Context		De privacy kan men niet waarborgen.
Impact		Het ongevraagd ontvangen van een naaktfoto is niet fijn en ze loopt zelf ook risico.
Reactie	Naar de actrice: Je hebt ongevraagd een naaktfoto doorgestuurd naar de regisseur om meer kans te maken op een hoofdrol. Kan je vertellen wat je dacht toen je dat deed? Het is belangrijk dat je weet dat dit niet gepast is, en dat je jezelf hiermee ook kwetsbaar maakt. De regisseur mag je nooit vragen om zulke beelden, en het is niet oké om ze uit eigen initiatief te sturen. We gaan dit bespreken met de productie en met je vertrouwenspersoon of ouders, zodat er goede begeleiding kan worden voorzien. Laten we samen bekijken hoe je jezelf beter kan beschermen en hoe je in de toekomst professioneel grenzen kan bewaken. Naar de regisseur: Jij hebt onverwacht een naaktfoto ontvangen van een minderjarige actrice. Hoe voelt dit voor jou? Het is belangrijk dat je de foto niet bewaart, niet doorstuurt en onmiddellijk verwijdt. We zullen dit melden aan de bevoegde instanties en de organisatie, zodat er zorgvuldig en volgens procedure wordt omgegaan met wat er is gebeurd. Jij bepaalt wat je nodig hebt en we zullen je hierbij ondersteunen.	
Gespreksonderwerpen	• Gedragscode • Professionele grenzen en machtsverhoudingen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Een regisseur verandert de scène tijdens de doorloop en vraagt aan de jonge actrice om haar blouse verder open te doen. Dit stond niet in het script. Ze voelt zich wat ongemakkelijk hierbij.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de regisseur.
Toestemming		Dit was niet van te voren afgesproken dus we kunnen niet spreken van geïnformeerde toestemming.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Ze zijn gelijkwaardig, er wordt niet persé misbruik gemaakt van zijn positie om dit gedaan te krijgen maar brengt haar in verlegenheid.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De regisseur zou moeten weten dat dit soort zaken voor sommige acteurs gevoelig kan liggen.
Context		Hoewel scènes zeker op het moment zelf nog bijgestuurd kunnen worden, is het wel aan te raden om dergelijke zaken van te voren door te spreken.
Impact		De actrice voelt zich ongemakkelijk omdat het tijdens de scène verandert zonder dit vooraf te bespreken.
Reactie	Naar de regisseur: Je verandert tijdens de scène opeens de doorloop en vraagt of de blouse verder open kan. Dit kan voor de betrokken acteurs ongemakkelijk en onveilig aanvoelen. Een scène veranderen op het moment zelf kan zeker, maar bepaalde zaken kunnen best wel eerder besproken worden met de acteurs. Wat kunnen we hierover afspreken? Naar de actrice: Je regisseur veranderde de doorloop van de scène en vroeg je blouse verder open te maken. Hoe voelde je je daarbij? Het is belangrijk dat je je veilig voelt op de set. We maken hierover afspraken met je regisseur. Kunnen we nog iets voor jullie betekenen?	
Gespreksonderwerpen	• Omgaan met andermans grenzen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Een zesjarige acteur gaat uit onverwacht uit de kleren tijdens de toneelvoorstelling. Dit was niet afgesproken.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de acteur.
Toestemming		Er is geen toestemming gevraagd aan de anderen.
Vrijwilligheid		Hij doet dit uit zichzelf.
Gelijkwaardigheid	?	Wie zijn de anderen?
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Dit kan passen in de ontwikkeling, hij weet nog niet goed waar de grenzen liggen.
Context		Het past niet in de rol en dus niet in de context.
Impact		Er zijn vermoedelijk niet echt grote gevolgen.
Reactie	Naar de acteur: Het was niet afgesproken dat jij je kleren zou uitdoen op het podium. Dat doen we alleen wanneer het in het script staat en iedereen dat vooraf weet. Het is niet fout dat je dit deed omdat je nog niet altijd weet wat mag en niet mag, maar het hoort niet in de voorstelling. We gaan samen afspreken wat je wél kan doen als je tijdens het spelen iets anders wil doen dan afgesproken.	
Gespreksonderwerpen	Grenzen en privacy	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Tijdens een les op school wordt er gevraagd om verkrachtingsscènes na te spelen. Een studente weigert dit te doen maar krijgt te horen dat dit toch moet want dat dit het thema van de les is. De leerkracht wordt boos en zegt als ze dit niet doet ze gaat falen voor dit vak.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de leerkracht.
Toestemming		De studente geeft geen toestemming.
Vrijwilligheid		Er wordt druk uitgeoefend.
Gelijkwaardigheid		Niet gelijkwaardig want de leerkracht heeft gezag en beslist over punten (dreigt met misbruik van die positie).
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Ze moet weten dat dit niet oké is in haar positie om druk uit te oefenen.
Context		Het hoort in het thema.
Impact		Mogelijk negatieve gevolgen voor de studente en geen professionele houding van de leerkracht.
Reactie	Naar de studente: Het is oké dat jij bezwaar maakt tegen deze scène. Jij mag aangeven wat voor jou niet goed voelt. De opdracht past binnen het lesonderwerp, maar jij moet dit op een veilige manier kunnen uitvoeren. Wat heb jij nodig om dit eventueel wél te kunnen doen? Zijn er aanpassingen of afspraken die jou kunnen helpen om je grenzen te bewaken? Naar de leerkracht: Het is begrijpelijk dat je de opdracht binnen het thema belangrijk vindt. Maar het is niet oké om te dreigen met sancties wanneer een student aangeeft dat ze zich niet veilig voelt. Dat is een misbruik van je positie. We moeten hier duidelijke afspraken over maken zodat iedereen zich veilig voelt en alternatieven kan krijgen wanneer een opdracht te beladen is.	
Gespreksonderwerpen	- Gedragscodes - Veiligheid garanderen voor studenten bij moeilijke thema's	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Tijdens een repetitie moeten er kinderen van een obstakel af geholpen worden. De figurant pakt perongeluk het kind tussen de benen om het op de grond te zetten. Het kind is daarna erg stil geworden.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de figurant.
Toestemming		Het kind heeft niet toegestemd, had geen tijd om toe te stemmen.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Ze zijn niet gelijkwaardig, maar de figurant heeft niet (met opzet) misbruik gemaakt van zijn positie. Hij deed dat om te helpen.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Het gaat om een ongelukkige beweging, de intentie was niet negatief.
Context		De figurant wilde helpen.
Impact	?	Mogelijk is het kind erg geschrokken. De figurant kan ook last hebben van schaamte of schuldgevoel.
Reactie	Naar het kind: De figurant wilde jou helpen, maar heeft een verkeerde beweging gemaakt en jou per ongeluk tussen je benen aangeraakt. Ben je geschrokken? Wat heb je nodig om verder mee te doen? Naar de figurant: Je hebt een ongelukkige beweging gemaakt en het kind laten schrikken. Kan je je verontschuldigen aanbieden (en eventueel herstellen)? Leg de link met de gedragscode/veilige omgang.	
Gespreksonderwerpen	• Gedragscode • Grenzen	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Twee jonge acteurs van 12 jaar zitten in de pauze in hun logé elkaar aan te raken boven de kleren. Ze vinden beiden het fijn.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de acteurs.
Toestemming		Het lijkt erop dat ze beiden instemmen met het gedrag.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Ze zijn even oud.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Tijdens de puberteit experimenteren sommige jongeren op seksueel en lichamelijk vlak met leeftijdsgenoten.
Context		Het speelt zich af in de privacy van de logé.
Impact		Ze ondervinden geen nadelige gevolgen van dit gedrag.
Reactie	Er is geen reactie nodig. Als je wil reageren, geef dan een positieve en bevestigende reactie. "Jullie hebben samen geëxperimenteerd door elkaar aan te raken. Vonden jullie dit allebei fijn? Het is oké om dit te doen als jullie dit beiden goed vinden."	

Situatie	Een regisseur nodigt de hoofdrolspeler van 15 jaar bij haar thuis uit voor een extra repetitie en dwingt daarna om haar oraal te bevredigen.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de regisseur.
Toestemming		De hoofdrolspeler stemt mogelijk niet toe en kan ook niet toestemmen omwille van het leeftijdsverschil en verschil in macht.
Vrijwilligheid		Weigeren zorgt mogelijk voor negatieve gevolgen (zoals verlies van de hoofdrol).
Gelijkwaardigheid		Niet gelijkwaardig en de regisseur maakt misbruik van haar machtspositie.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Een volwassene moet weten dat dit gedrag grensoverschrijdend is.
Context		In geen enkele context is dit oké.
Impact		Voor de speler kan dit ernstige gevolgen hebben. Ook voor de regisseur kunnen ernstige sancties en kan er zeker imagoschade optreden.
Reactie	Naar de hoofdrolspeler: Dit is absoluut niet oké. De regisseur mag jou niet dwingen tot seksuele handelingen. Het leeftijdsverschil tussen jullie is ook te groot. Zij zal maatregelen opgelegd krijgen. Wat heb jij nodig om verder te kunnen meespelen? We willen zorgen voor opvang en begeleiding. We willen je helpen in dit herstel. Naar de regisseur: Dit is absoluut onaanvaardbaar (misbruik). Er zullen onmiddellijk maatregelen worden genomen om de veiligheid en het welzijn van de hoofdrolspeler te waarborgen. Dit kan onder meer inhouden: • Onderzoek door de bevoegde instanties (zoals politie en/of jeugdzorg). • Sancties binnen de organisatie of productie, zoals schorsing of ontslag. • Mogelijke juridische gevolgen wegens seksueel misbruik van een minderjarige.	
Gespreksonderwerpen	• Gedragscode	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Een 17-jarige acteur neemt een kleuter tijdens de pauze op zijn schoot. Het kind zegt achteraf dat hij iets raar voelde. De acteur kreeg een erectie en genoot ervan.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de acteur.
Toestemming		De kleuter geeft geen toestemming (begrijpt niet wat er gebeurt).
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		De acteur moet weten dat dit onaanvaardbaar is.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Een volwassene moet weten dat dit gedrag grensoverschrijdend is.
Context		In geen enkele context is dit gedrag oké.
Impact		Mogelijk is de kleuter geschrokken. Voor de acteur geeft dit mogelijke consequenties (sancties) en imagoschade.
Reactie	Naar de kleuter: Hier wordt er gekeken wat het beste is voor het kind en hoe dit gesprek dan het beste vorm krijgt. Naar de acteur: Je kan er niet aan doen dat je een erectie krijgt, maar het is onaanvaardbaar dat jij geniet van seksuele opwinding door toedoen van een jong kind. Er zullen maatregelen worden genomen, waaronder mogelijke sancties binnen de organisatie, begeleiding of verplichte training over omgang met kinderen, en indien nodig kan dit doorgeleid worden naar bevoegde instanties.	
Gespreksonderwerpen	• Grenzen • Gedragscode	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Een choreograaf maakt bij elke correctie fysiek contact, ook op plekken zoals heupen en onderrug. De choreograaf kondigt dit altijd aan en vraagt toestemming.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de choreograaf.
Toestemming		De choreograaf vraagt altijd toestemming.
Vrijwilligheid		Er zijn geen signalen van druk of dwang.
Gelijkwaardigheid		Er wordt geen misbruik gemaakt van de ongelijkwaardige relatie tussen de docent en de studenten.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De choreograaf weet dat het belangrijk is om aanrakingen aan te kondigen en toestemming te vragen.
Context		Het is gepast om in deze context aanrakingen te doen.
Impact		Er zijn geen negatieve gevolgen aan dit gedrag voor de betrokken partijen.
Reactie	Er is geen reactie nodig. Als je reageert, kan het een positieve reactie zijn, bijvoorbeeld: 'Het is goed dat je aanrakingen aankondigt en toestemming vraagt. Op deze manier kunnen studenten zich voorbereiden en aangeven als ze iets niet fijn zouden vinden.'	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	In een musicalkamp worden oudere deelnemers (17-18 jaar) als 'coach' gezet over jongere (13-14 jaar), maar er ontstaan intieme relaties tussen hen, met een duidelijk machtsonevenwicht.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de coaches.
Toestemming		De jongere deelnemers geven mogelijk wel toestemming, maar kunnen in principe niet toestemmen omwille van het verschil in leeftijd en ontwikkeling.
Vrijwilligheid		Er kan wel druk of dwang zijn want er is ongelijke secundaire winst (toegeven geeft voordelen?).
Gelijkwaardigheid		Er is een verschil in leeftijd en positie en de oudste deelnemers maken daar gebruik (misbruik) van.
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		De oudste moeten dit in principe weten.
Context		In geen enkele context oké.
Impact		Voor de oudste deelnemers kunnen hier negatieve gevolgen aan vastzitten (sancties, imagoschade). Bij de jongere zou het kunnen dat sommigen over hun eigen grenzen (laten) gaan en daar last van hebben.
Reactie	Naar de oudste deelnemers: Het is oké dat je gevoelens hebt voor iemand, maar het is niet oké als er een groot verschil is in leeftijd en ontwikkeling. Omdat jullie een machtspositie hebben als coach ten opzichte van de jongere deelnemers, is het volstrekt onacceptabel om seksuele of intieme relaties aan te gaan. Het verschil in leeftijd en ontwikkeling maakt dit automatisch een machtsmisbruik. Naar de jongere deelnemers: Het is oké dat je dit spannend en leuk vindt, maar het is niet oké dat er een groot leeftijdsverschil is en dat de coaches gebruik maken van hun positie. Door het leeftijdsverschil en de machtspositie van de coaches is het niet oké om in intieme of romantische situaties te belanden. Dit kan leiden tot druk om dingen te doen waar je nog niet aan toe bent.	
Gespreksonderwerpen	• Machtspositie • Gedragscode	

BIJLAGE MINDERJARIGEN DEEL 3: SGG

Situatie	Een regisseur vraagt naaktfoto's van een 15-jarige acteur in ruil voor een betere rol. De regisseur deelt daarna de foto's met andere spelers.	
Beoordeling gedrag		We beoordelen het gedrag van de regisseur.
Toestemming		De foto's zijn gestuurd, maar er is geen toestemming gegeven om die te delen.
Vrijwilligheid		Er wordt druk uitgeoefend, de foto's in ruil voor een betere rol.
Gelijkwaardigheid		Groot verschil in leeftijd en positie
Ontwikkelingsniveau/ Functioneringsniveau		Regisseur moet weten dat dit niet kan.
Context		Dit gedrag is nooit oké.
Impact		Voor de acteur heeft dit mogelijk een grote impact, voor de regisseur ook. Sancties en imagoschade zijn mogelijk.
Reactie	Naar de acteur: Je hebt die foto's gestuurd in de hoop op een rol maar dat heeft zich tegen jou gekeerd. Het is absoluut niet oké dat jouw foto's zijn doorgestuurd. Hoe voel je je daarbij? Wat heb je nodig? Heb je begeleiding of opvang nodig, of wil je dat er formele stappen tegen de regisseur worden gezet? Naar de regisseur: Het is onaanvaardbaar dat jij hebt gevraagd om foto's te krijgen in ruil voor een betere rol. Je maakt hier misbruik van je machtspositie. Vervolgens stuur je zonder toestemming die foto's door naar andere mensen. Er zullen maatregelen getroffen worden. Jij moet begrijpen dat dit gedrag nooit acceptabel is.	
Gespreksonderwerpen	• Machtspositie • Gedragscode	

